

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

08 decembrie 2015

mun.Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte - Ursache Petru,

Judecători - Timofti Vladimir, Toma Nadejda, Alerguș Constantin, Nicolaev Ghenadie,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către succesorul părții vătămate Crăciun Nina, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 mai 2015, în cauza penală privindu-i pe

Stratan Serghei Iurie, născut la 14 aprilie 1994, originar și domiciliat în s. Zgărdești, r-nul Telenești; și

Fialcovschi Alexandru Fiodor, născut la 22 iunie 1993, în s. Ciuciuieni, r-nul Sîngerei, domiciliat în s. Zgărdești, r-nul Telenești.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 02.04.2014 – 23.04.2014 (prima instanță);
2. 06.06.2014 – 13.05.2015 (instanța de apel);
3. 29.07.2015 – 08.12.2015 (instanța de recurs ordinar).

În baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Telenești din 23 aprilie 2014, în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Stratan Serghei și Fialcovschi Alexandru au fost condamnați în baza art. 145 alin. (2) lit. a), b), i), j) Cod penal la câte 13 ani închisoare fiecare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

În baza art. 85 Cod penal, lui Stratan Serghei i-a fost adăugată la pedeapsa aplicată prin noua sentință, partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Telenești din 03 ianuarie 2014, cu stabilirea pedepsei definitive sub formă de închisoare pe un termen de 14 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Măsura preventivă în privința lui Stratan Serghei și Fialcovschi Alexandru, arestarea preventivă aplicată inculpaților a fost menținută.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat, că la data de 12 ianuarie 2014, în jurul orei 04:00, Stratan Serghei împreună cu Fialcovschi

Alexandru, ambii locuitori ai satului Zgârdești, raionul Telenești, cu premeditare și din interes material, în mod intenționat, au pătruns în automobilul de model „Volkswagen Touareg” cu n/î C PP 210, care era parcat în strada satului Zgârdești, raionul Telenești și l-au omorât pe cet. Rusu Victor. Stratan Serghei luând o piatră în mână, i-a aplicat lovituri în regiunea capului, iar Fialcovschi Alexandru, cu un șiret l-a strangulat de gât, după care l-au deposedat de telefonul mobil de model „Samsung” în sumă de 950 lei, un pistol pneumatic de model „MP-654K” în sumă de 500 lei și automobilul de model „Volkswagen Touareg” cu n/î C PP 210 în valoare de 15000 euro, echivalentul a 266428,5 lei. În timpul deplasării pe drum, au întâlnit o altă persoană, în privința căruia cauza penală a fost disjunctă și l-au luat cu automobilul, transportând cadavrul în portbagajul automobilului până în raionul Sîngerei și l-au aruncat pe malul iazului din apropierea localității Iezărenii Noi, raionul Sîngerei.

Prin concluzia expertizei medico-legale nr. 5 din 14.01.2014 s-a stabilit, că pe corpul cet. Rusu Victor s-au depistat următoarele leziuni corporale: șanț de strangulare unic, orizontal în regiunea anterioară-superioară a gâtului cu cauzarea asfixiei mecanice, care au fost cauzate în urma comprimării organelor și țesuturilor gâtului cu lațul; fractura sternului, infiltrate hemoragice în țesuturile pericraniene și mușchiul temporal stîng, excoriații pe cap, față și genunchi, echimoze și plagă pe mucoasa buzelor, ce în ansamblu corespund vătămarilor corporale grave periculoase pentru viață; au legătură cauzală directă cu decesul, astfel cauzându-i părții vătămate și un prejudiciu material în sumă totală de 266428,5 lei.

Acțiunile inculpaților Stratan Serghei și Fialcovschi Alexandru, prima instanță le-a calificat în baza art. 145 alin. (2) lit. a), b), i), j) Cod penal, ca omorul unei persoane, cu premeditare, din interes material, comis de 2-ă persoane, cu o deosebită cruzime.

3. Sentința menționată a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. Procurorul Procuraturii raionului Telenești, Tocarciuc Eugen, care în motivare a invocat, că succesorul victimei Crăciun Nina consideră că pedeapsa aplicată față de inculpații Stratan Serghei și Fialovschi Alexandru este una prea blîndă, astfel consideră oportun de a casa sentința instanței de fond, cu pronunțarea unei noi sentințe de condamnare în conformitate cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, reducerea pedepsei cu 1/3 din pedeapsa închisorii de 30 ani, solicitînd admiterea apelului, casarea integrală a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri prin care Stratan Serghei și Fialcovschi Alexandru să fie recunoscuți culpabili de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. a), b), i), j), cu stabilirea ambilor a pedepsei sub formă de 20 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

3.2. Succesorul victimei Crăciun Nina, care în motivare a invocat, că nu este de acord cu sentința instanței de fond și consideră că este nefondată și pasibilă casării,

solicitînd admiterea apelului, casarea sentinței, cu emiterea unei noi hotărîri, cu condamnarea mai aspră a inculpaților Stratan Serghei și Fialcovschi Alexandru și admiterea integrală a pretențiilor de ordin material și moral.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 mai 2015, apelurile declarate de către procuror și de către succesorul părții vătămate au fost respinse ca nefondate, cu menținerea sentinței atacate.

Instanța de apel a menționat, că instanța de fond la stabilirea pedepsei inculpaților a acordat deplină eficiență și s-a condus de principiile generale de aplicare a pedepsei, conform prevederilor art. 61 alin. (2) Cod penal, precum și de criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute de art. 75 Cod penal, de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, privind reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă a închisorii, în cazul judecării cauzei pe probele administrate în faza de urmărire penală, iar ținînd cont de circumstanțele reale și personale, just stabilind inculpaților o pedeapsă prevăzută de legislator sub formă de închisoare, cu respectarea prevederilor legale.

Instanța de apel a conchis, că instanța de fond la numirea pedepsei inculpaților Stratan Serghei și Fialcovschi Alexandru, a ținut cont de totalitatea circumstanțelor cauzei, de personalitatea inculpaților care la locul de trai se caracterizează nesatisfăcător, că la evidența medicilor narcolog și psihiatru nu se află, de rezonanța socială a crimei comise de ei, care se califică ca excepțional de gravă, la fel instanța de fond a luat în considerare că inculpații au recunoscut vina și sincer se căiesc în cele săvîrșite, au acceptat probele administrate la urmărirea penală, ceea ce instanța a considerat ca circumstanțe atenuante și că corectarea și reeducarea inculpaților este posibilă doar prin izolarea acestora de societate, considerînd necesar a aplica pedeapsa sub formă de închisoare.

Instanța de apel a mai menționat, că instanța de fond la fel a ținut cont de prevederile art. 85 Cod penal, potrivit căruia inculpatului Stratan Serghei, urmează de a-i adăuga la pedeapsa aplicată prin noua sentință, partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătorei Telenești din 03 ianuarie 2014.

Instanța la fel a motivat, că prin rechizitoriu, de către procuror au fost indicate ca circumstanțe agravante în privința inculpaților Stratan Serghei și Fialcovschi Alexandru, săvîrșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru alte fapte, provocarea prin infracțiune a unor urmări grave și săvîrșirea infracțiunii prin acte de o deosebită cruzime.

Instanța de fond a considerat necesar de a exclude aceste circumstanțe agravante, deoarece inculpatul Fialcovschi Alexandru nu are antecedente penale, iar inculpatul Stratan Serghei nu a fost condamnat pentru infracțiuni similare sau pentru fapte care au relevanță pentru cauză, cum prevede art. 77 Cod penal.

Instanța de fond la fel a motivat, că săvîrșirea infracțiunii prin acte de o deosebită cruzime este indicată în ordonanța de învinuire și rechizitoriu, ca semn

calificativ al componenței de infracțiune, prin urmare nu poate fi indicată și ca circumstanță agravantă, de asemenea prin urmări grave se prezumă daune secundare, netipice pentru acțiunea dată, care mărește considerabil nivelul de gravitate.

Instanța de apel a considerat, că pedeapsa stabilită inculpaților este just individualizată și temeiuri de intervenire, după cum se solicită, nu s-au stabilit.

Instanța de apel a menționat prevederile art. 61 alin. (1) Cod penal, potrivit căruia pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor.

Cît privește motivele apelantei în „*latura admiterii integrale a pretențiilor de ordin material și moral*”, instanța de apel le-a considerat că sunt nemotivate și neîntemeiate, concluzia instanței de fond în latura civilă fiind una corectă reieșind din faptul că, partea vătămată Crăciun Nina a înaintat acțiune civilă față de Stratan Serghei, Fialcovschi Alexandru, precum și față de Burlacu Victor, în privința căruia cauza penală a fost disjungată, în astfel de situație soluția instanței de fond privind admiterea acțiunii civile în principiu, cu lăsarea spre examinare în ordine civilă a fost considerată de instanța de apel ca una corectă și că nu îngrădește drepturile succesoriului victimei, succesoriul victimei avînd dreptul să înainteze acțiune în ordine civilă pentru recuperarea prejudiciului material și moral.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către succesoriul părții vătămate Crăciun Nina, fără a se invoca vreun temei concret din cele prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală, se solicită casarea hotărîrilor judecătorești, cu aplicarea unor pedepse mai aspre inculpaților, cu admiterea totală a acțiunii civile din următoarele motive:

- referitor la încadrarea juridică a faptelor inculpaților Stratan Serghei și Fialcovschi Alexandru, pentru erorile comise de către procurorul Tocarciuc Eugen, acesta a fost sancționat disciplinar prin hotărîrea nr. 12-199/14 din 06.11.2013, iar ca urmare Crăciun Nina are de înfruntat multiple dificultăți legate de deplasări din mun. Chișinău spre mun. Bălți și or. Sîngerei unde se examinează cauza penală a inculpaților în baza art. 188 Cod penal și Burlacu Victor în temeiul art. 323 Cod penal;

- a înaintat cereri de amînare a examinării apelului din motiv, că cauzele urmau a fi conexe și examinate într-o procedură unică și nu urma să suporte suferințe morale și fizice în urma comiterii erorilor de către organele de urmărire penală;

- de la momentul reținerii făptașilor și pînă la depunerea prezentului recurs, nu i-a fost restituit nici prejudiciul moral și nici cel material, deși mereu contacta rudele inculpaților;

- solicită stabilirea echității sociale, unei pedepse după merite.

6. Judecînd recursul ordinar, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Din textul recursului declarat, deși recurentul nu indică un temei prevăzut de art. 427 Cod de procedură penală, reiese că recurentul își întemeiază recursul pe art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, adică, instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel și a aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legii.

În speță se constată, că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recurs ordinar în termen.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) CPP, judecînd recursul, instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală a hotărîrii atacate și să dispună rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată, dacă constată că eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Totodată, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv să o caseze parțial, atunci cînd se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărîri ilegale.

Potrivit prevederilor din art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419, 436 alin. (1), (2) Cod de procedură penală și a jurisprudenței naționale, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate, în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate de apel.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărîrile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atît în fapt, cît și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărîrii, dar și motivarea superficială sau motivarea în termeni vagi-evazivi, reprezintă motiv de casare.

Colegiul penal lărgit constată temeinicia motivelor invocate de către recurent în recursul declarat și că la adoptarea deciziei, instanța de apel nu s-a pronunțat pe motivele invocate de succesul părții vătămate în apelul său (f.d. 254 vol. II) în care a indicat că:

„- acțiunea civilă în principiu a fost admisă, însă lăsată fără examinare în ordinea procedurii civile;

- au fost aplicate pedepse prea blînde inculpaților.”

6.1. Anume asupra acestor motive invocate de către succesul părții vătămate în apel, instanța de apel nu s-a pronunțat sau s-a pronunțat superficial, fără argumentarea cuvenită.

În acest sens, Colegiul penal reține, că instanța de apel greșit și pripit a respins ca nefondat apelul succesoriului părții vătămate și s-a pronunțat superficial asupra motivelor invocate de apelant, unde a indicat că „*cît privește invocarea apelantei în latura admiterii integrale a pretențiilor de ordin material și moral, Colegiul penal la fel le consideră că este nemotivată și fără careva temei, concluzia instanței de fond în latura civilă este una corectă și se menține de instanța de apel...partea vătămată Crăciun Nina a înaintat acțiune civilă față de Stratan Serghei, Fialcovschi Alexandru, precum și față de Burlacu Victor, în privința căruia cauza penală a fost disjunctă, în astfel de situație soluția instanței de fond privind admiterea acțiunii civile în principiu, cu lăsarea spre examinare în ordine civilă este una corectă și nu îngrădește drepturile succesoriului victimei, succesoriul victimei avînd dreptul să înainteze acțiune în ordine civilă pentru recuperarea prejudiciului material și moral.*”. Astfel, din textul deciziei instanței de apel reiese, că instanța de apel a admis acțiunea civilă în principiu și a lăsat-o spre examinare în ordinea procedurii civile, din motiv că partea vătămată a înaintat acțiunea civilă și față de Burlacu Victor în privința căruia cauza penală a fost disjunctă, instanța de apel astfel obligînd practic succesoriul părții vătămate, să aștepte soluționarea cauzei penale în privința lui Burlacu Victor de către instanța de judecată, pentru a putea depune ulterior o acțiune civilă în instanța de judecată împotriva inculpaților, fapt prin care i s-a îngrădit dreptul de ai fi reparate prejudiciile survenite în urma săvîrșirii infracțiunii, într-un termen cît mai restrîns, ce în consecință i-a provocat succesoriului părții vătămate și mai multe prejudicii materiale și morale.

Astfel, cu privire la acest aspect, Colegiul penal lărgit menționează, că la speță este relevantă constatarea Curții Europene a Drepturilor Omului statuată în pct. 53, din hotărîrea sa privind cauza Tonchev contra Bulgariei din 19 noiembrie 2009, în care s-a menționat că „*Curtea a considerat, că în situația în care sistemul intern permite reclamanților să introducă o acțiune civilă alăturată procesului penal, statul are obligația să se asigure că aceștia se bucură de garanțiile fundamentale prevăzute în art. 6. Prin urmare, în opinia Curții, un reclamant nu trebuie să aștepte termene nerezonabile, pentru a da curs cererilor sale civile.*”

În același sens, se mai invocă, că prin hotărîrea Curții Constituționale nr. 10 din 16.04.2010, în pct. 7 se menționează, că în Republica Moldova dreptul intern și cel internațional reprezintă un tot întreg, o structură unitară. Așadar, la categoria actelor normative se includ și normele internaționale la care Republica Moldova este parte. Avînd în vedere, că prin interpretarea prevederilor Convenției Europene,

jurisprudența C.E.D.O. face parte din dreptul accesoriu la tratatul internațional (soft law), ea devine parte a dreptului intern.

Astfel, în confirmarea celor expuse, Colegiul penal lărgit mai face referire la art. 7 al. 8) Cod de procedură penală, în care se indică că „*hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, procurori și instanțele de judecată.*”.

În consecință, Colegiul penal lărgit conchide, că instanța de apel urma să se pronunțe asupra acțiunii civile înaintate de succesorul părții vătămate, într-o manieră argumentată, luînd în considerație circumstanțele cauzei, gravitatea infracțiunii săvîrșite și gradul prejudiciabil al urmărilor pentru succesorul părții vătămate. Nu sunt acceptate motivele invocate în decizie, de admitere a acțiunii civile în principiu în speța dată.

6.2. Totodată, atît în cererea de apel cît și în cererea de recurs, recurentul a invocat că inculpaților li s-au aplicat pedepse prea blînde, în raport cu gravitatea infracțiunii săvîrșite și consecințele acesteia pentru victimă și familia acesteia.

În acest sens, Colegiul penal lărgit reține că instanța de apel nu a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod de procedură penală la individualizarea pedepsei aplicate inculpaților, adică de gravitatea infracțiunii săvîrșite, sancțiunea art. 145 alin. (2) lit. a), b), i), j) Cod penal, care prevede pedeapsa maximă sub formă de detențiune pe viață, infracțiune ce se califică conform art. 16 alin. (6) Cod penal, ca infracțiune excepțional de gravă. În acest sens, luîndu-se în considerație faptul, că inculpații au fost condamnați pe art. 145 alin. (2) lit. a), b), i), j) Cod penal, adică omorul unei persoane într-o formă agravată, cu premeditare, din interes material, comis de 2-ă persoane și cu o deosebită cruzime, Colegiul penal lărgit constată, că instanța de apel la aplicarea pedepsei inculpaților nu a luat în considerare gravitatea acestor circumstanțe și fiind admisă procedura simplificată de judecare, în baza probelor administrate la faza de urmărire penală în temeiul art. 364¹ Cod de procedură penală, s-au aplicat pedepse prea blînde inculpaților. În acest sens, Colegiul penal lărgit reține, că în speță nu a fost atins scopul pedepsei penale, de restabilire a echității sociale, prevăzut în art. 61 alin. (2) Cod penal.

6.3. Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că decizia instanței de apel urmează a fi casată parțial, în partea stabilirii pedepsei și în partea laturii civile, cu trimiterea cauzei pentru rejudecarea apelului, din punctul de vedere al prezenței erorilor de drept, prevăzute de art. 427 alin. 1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, și anume că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel și ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2 lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către succesorul părții vătămate Crăciun Nina, casează în partea stabilirii pedepsei și în partea laturii civile, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 mai 2015, în cauza penală privindu-i pe **Stratan Serghei Iurie** și **Fialcovschi Alexandru Fiodor**, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către Curtea de Apel Bălți în alt complet de judecată.

În rest decizia atacată se menține.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **24 decembrie 2015**.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Toma Nadejda

Alerguș Constantin

Nicolaev Ghenadie